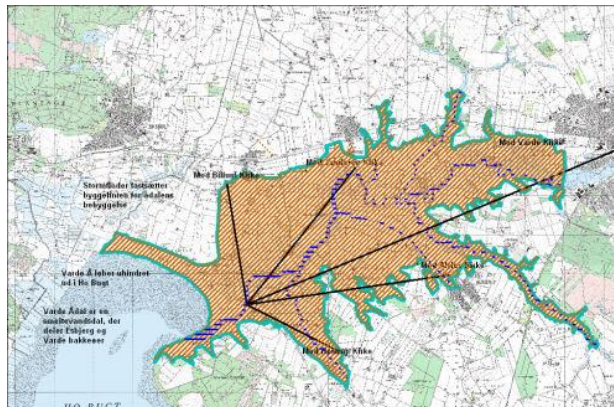

7.1 Varde Ådal

Afgrænsning

Kulturmiljøet omfatter ådalen med kirkerne og rækken af gårde og bygninger, der ligger på kanten af ådalen langs højdekote 5.0. Afgrænsningen følger i princippet 5 m-koten.

Bevaringsværdier

De brede enge langs Varde Å strækker sig fra udløbet i vest ind mod Varde, hvor engarealerne helt ned til åen er bebyggede. På begge sider af ådalen ligger landsbyerne tæt med de yderstliggende og, formentlig, ældste gårde placeret langs 5-meter koten, hvor de er så tæt på åen som muligt, men i sikkerhed for de tilbagevendende oversvømmelser.

Det er rækken af bygninger, og ikke det enkelte hus, der er væsentlig i denne sammenhæng, som afgrænsning af den åbne, ubebyggede ådal. Mest markant er dette på nordsiden ved Janderup og Billum samt ved Kjelst, hvor den karakteristiske bebyggelse fortsættes ud mod Ho Bugt. Mod syd ligger landsbyerne Alslev, Vibæk, Hostrup, Kokspang og Kravnsø, der har samme karakteristiske træk, dog orienteret mere mod de tilløbende vandløb, Alslev Å, Hostrup Bæk og Kokspang Bæk end mod selve Varde Å.

Også Sct. Jacobi Kirke i Varde samt landsbykirkerne i Billum, Janderup, Alslev og Hostrup er tydelige pejlemærker langs Ådalen.

Bebyggelsen består af klynger af gårde på overgangen mellem eng og agerland, som danner tilsammen et bånd, der følger den samme terrænkote. Fælles adgangsveje til marskengene, der er opdelt i smalle indgrøftede parceller eller fenner. Janderup Holm, tidligere ø i Janderup-

Mål/sårbarhed

Hvis ådalen skal beholde sin åbne karakter, skal bebyggelsen holdes over kote 5.0, og byggeri, der skiller sig ud fra de eksisterende gårde og huse, f.eks. iøjnefaldende eller højt erhvervs- eller boligbyggeri, skal undgås i engens nærhed.

En ukritisk tilplantning vil også virke ødelæggende for ådalen og må undgås, ligesom det bør overvejes at åbne sigtelinjerne til kirkerne. Fra Tarphegbroen er der udsyn til fem kirker: Billum, Janderup, Varde, Alslev og Hostrup. Imidlertid er udsynet til Alslev Kirke nu hindret af træer, ligesom Hostrup Kirke også snart forsvinder mellem trækroneerne.

Den meget karakteristiske bebyggelsesstruktur bør bevares. Områderne er meget sårbare over for ny bebyggelse, anlæg, tilplantning mv., der kan sløre den klare grænse mellem engene og bebyggelsen på højderne eller visuelt opdele de store, sammenhængende engstrøg. Man bør specielt undgå bebyggelse og beplantning, der kan hindre det frie udsyn til og fra kirkerne, men også de åbne kig mellem bebyggelsesklyngerne ud over marskengene, Ho Bugt og Varde Ådal bør bevares. Derudover kan områderne være truet af yderligere nedlæggelse af landbrugsbedrifter, ændrede driftsformer i marskengene og afvanding, der kan sløre inddelingen og dermed tidligere tiders udviklede ejendomsforhold.

Billum enge, med talrige oldtidsfund. Janderup med kirke, færgekro og spor af gammel ladeplads. Billum med kirke, forsamlingshus og skole på det højere liggende terræn adskilt fra selve byen. Begge kirker er meget markant placeret i landskabet. En ny udstykning syd for kirken i Billum hindrer dog delvist det frie udsyn til og fra kirken. I Hyllerslev er der enkelte gårde af høj bevaringsværdi. Elkærhøj voldsted.	Kulturmiljøet har regional betydning. (Kilde: Vadehavet Kulturarvsatlas)
--	--

7.2 Engene vest for Varde by med voldsted til Vardehus	
Afgrænsning Kulturmiljøet omfatter ådalen vest for Varde, med engstrøgene helt ind til Torvegadebroen.	
Bevaringsværdier Varde Ådal strækker sig som en grøn kile fra vest mellem byens nyere kvarterer helt ind til Torvegadebroen, der krydser åen lige syd for Torvet. De store engstrøg, helt ind til bykernen er et unikt træk og vidner om byens nære sammenhæng med og afhængighed af engarealerne. Set fra broen ligger Slotsbanken – voldstedet med den omgivne, vandfyldte grav, der står i forbindelse med åen – mod syd i engene tæt på byen. De åbne enge langs åen bliver sammen med de lavtliggende af byens huse fra tid til anden oversvømmet i forbindelse med stormflod.	Mål/sårbarhed Områderne er meget sårbare over for ny bebyggelse, anlæg, mv., der kan sløre den klare grænse mellem engene og bebyggelsen i byen eller visuelt opdele de store sammenhængende engstrøg. En ukritisk tilplantning vil virke ødelæggende for ådalen og bør undgås. (Kilde: Vadehavet Kulturarvsatlas, Ribe Amts Regionplan 2016)